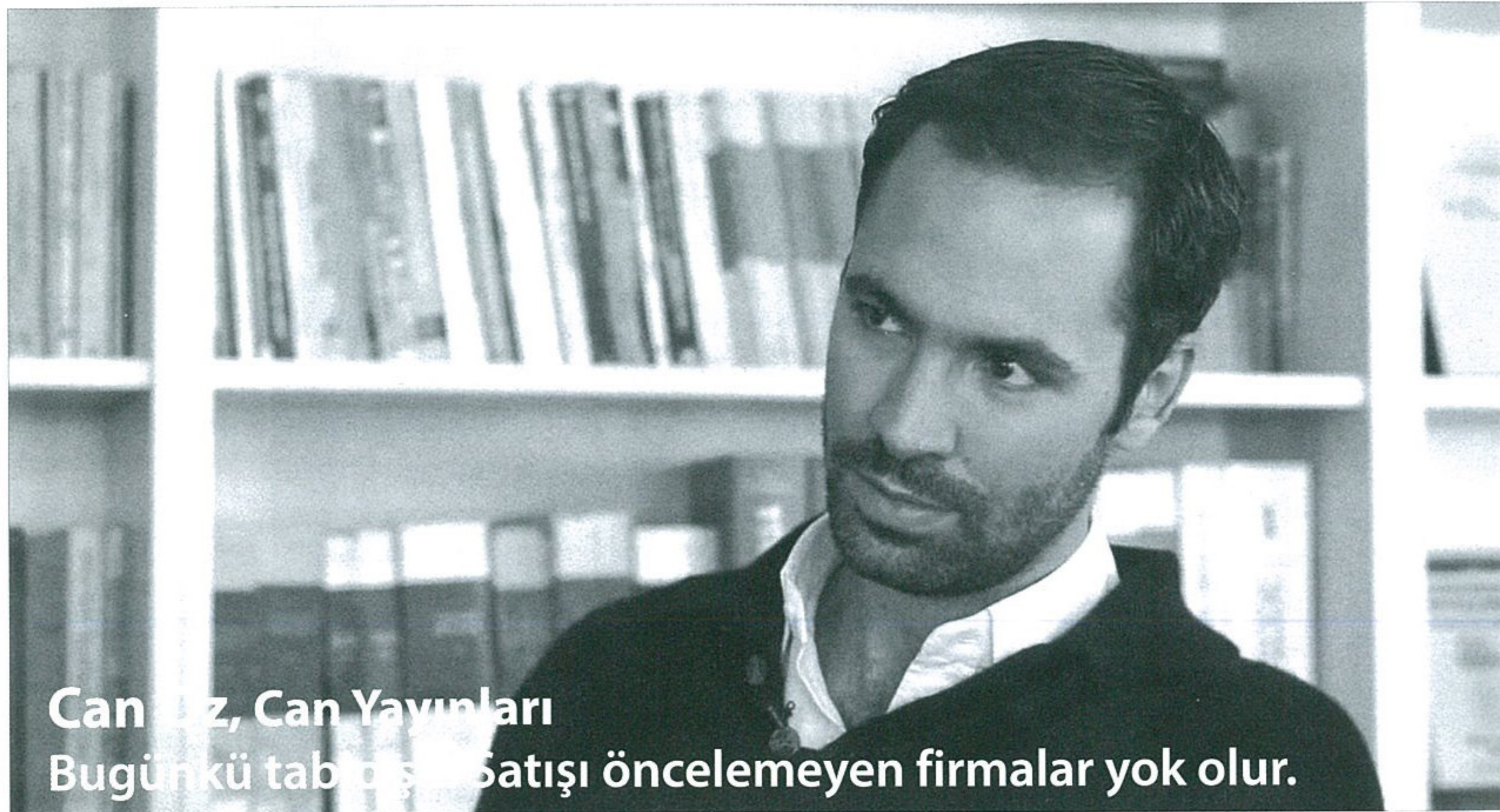

günlerin getirdiği

YAYINCILIĞIN EN ÖNEMLİ SORUNU NEDİR?

Türkiye’de yayıncılık sektörü tam anlamıyla bir sektör olamadıysa bunun çeşitli nedenleri var. Başlıca nedeni ekonomik. Onun nedeni de, kitap satışlarının hâlâ yeterli düzeyde olmaması. Üç önemli yayıncımıza, kendilerinin gördüğü en önemli sorunları sorduk. Elbette çözümlerini de. İlginç saptamalar yaptılar.

Can Yaz, Can Yayınları
Bugünkü tablo satış öncelleyen firmalar yok olur.

AÇIKÇASI İKİ KONU arasında gidip geliyor. Bu sorunlardan biri şüphesiz siyasi baskı, diğeryse rekabet denetimsizliği. Sanıyorum oyunu rekabetten yana kulanacağım, çünkü siyasi baskılara karşı güçlü olmayı da engelleyen önemli meselelerden biridir bu, ayrıca siyasi baskı konusuna değinen başka dostlarımız da mutlaka olmuştur. Çift dikiş gitmenin âlemi yok.

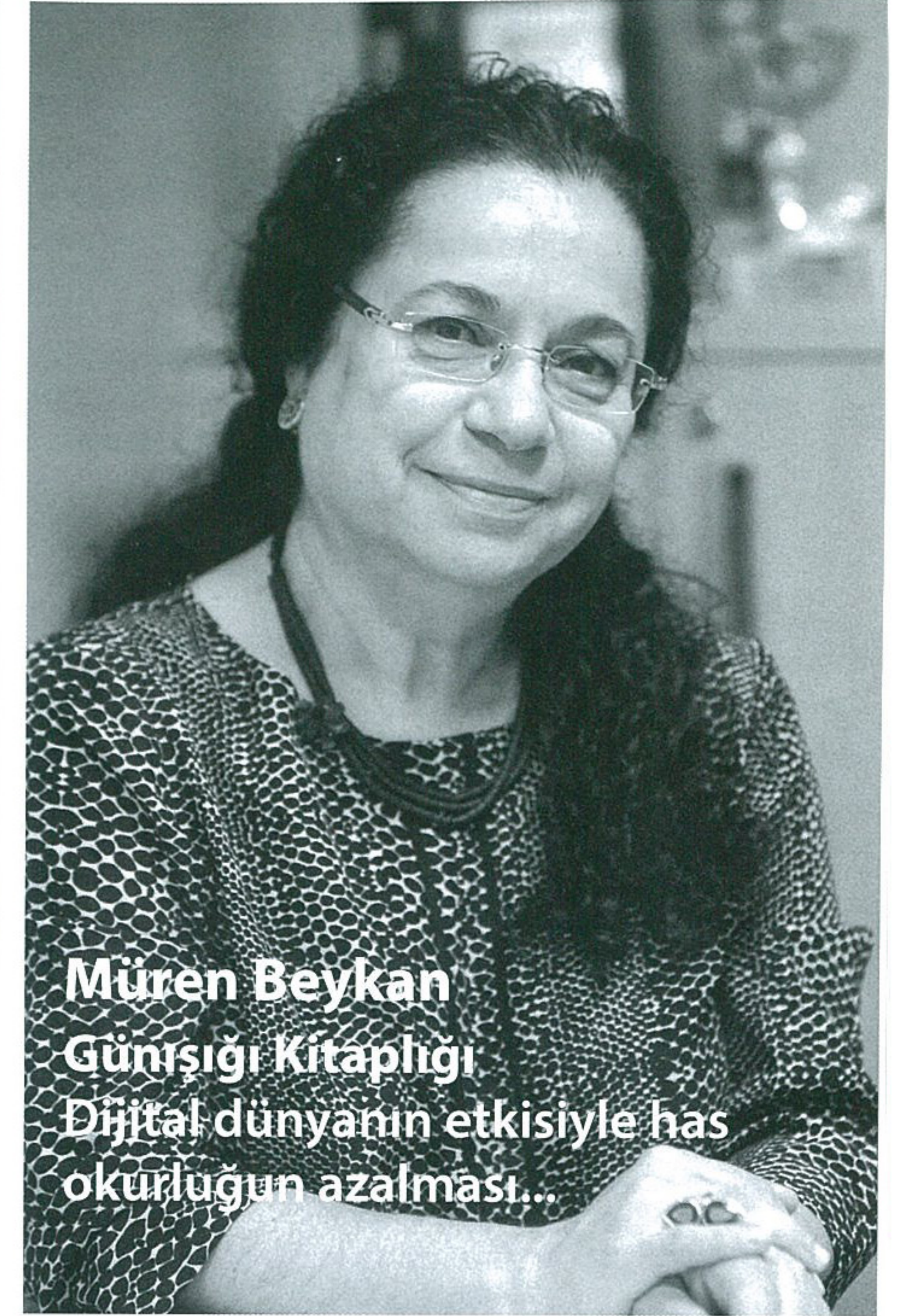
Evet, tüm yazarların, yayıncıların, editörlerin hemfikir olduğunu düşündüğüm sorunlardan biridir tahsilat ve indirim konusu aslında. Özellikle yeni kurulan yayıncılar, çıkardıkları kitapları piyasaya insanlık dışı indirimlerle vermek zorunda kalırlar. Çünkü zincir mağazalar onlara muhtaç değildir, yayıncının ise bu şartlara uymaktan başka çaresi yoktur, çünkü indirim sınırı ya-

sayla denetlenmez. Zincir mağaza, isterse yüzde 70 indirim varan fiyatlarla kitapları alana kadar diretir. Sonra da yalnızca sattığı kitapların ücretini öder, kalanını iade eder. Bu zorbalık ortamı, nitelikli insanların maaşını ödemeyi peşinen imkânsız kılan bir uygulamadır. Bunun üzerine bir de tahsilat sorunu biner. Küçük yayıncı, bu indirimle verdiği kitapların parasını asla vaktinde alamaz. Parasını alabilmesi için yeni satan kitaplar çıkarması gereklidir, ki bu sayede ondan kitap isteyecek mağazaların ödeme yapma zorunluluğu doğacaktır. En nihayetinde ortaya bugünkü tablo çıkar: Vahşi bir ormanda, piyasanın zorbalıklarıyla baş edemeyen, satışı öncelleyen firmalar kapanır, yok olurlar. Sonuç olarak kadife gibi editörler, yayıncılar mesleği bırakır,

Zincir mağaza, isterse yüzde 70 indirim varan fiyatlarla kitapları alana kadar diretir. Sonra da yalnızca sattığı kitapların ücretini öder, kalanını iade eder. Bu zorbalık ortamı, nitelikli insanların maaşını ödemeyi peşinen imkânsız kılan bir uygulamadır.

reklamcılık gibi işlere atılırlar. İşte bu da, bugünkü satış endeksli piyasayı ortaya çıkarır; piyasa satıcılar ve sermaye grupları arasında parsellenir. Entelektüel birikime sahip editörler, yetenekli okurlar piyasanın çalışanları durumuna hapsolürken, sadece “kaç satacak” sorunlarını sormayı bilenler şirket sahibi olur.

İşte bizim büyük çaresizliğimiz de bu değil midir zaten, hafızamızın zayıflığından mı, geçmişini unutmayı tercih ettiğimizden mi bilinmez; sorunlarımızın sebeplerini unuttur, sonuçlara bakarak hep beraber yeni sandığımız sorular sorarız: Gezi olayları olduğunda neredeydi bu yayıncılar, yerel kitabevleri kapanırken neredeydiler? Okullarda öğretmenler çocuklara okuyacak kitap bulamazken neredeydiler? Kitaplar matbaadan toplanırken neredeydiler? İyi çevirmenler teker teker kazıklanırken neredeydiler? Yanıtlayayım, aslında bu tabloya rağmen önemli bir kısmı hâlâ buradaydı. Burada Can Yayınları’ndan bahsettiğimi, puan toplama ya çalıştığımı düşünenler olabilir. Hayır ama böyle görülmemesi için özel bir çaba harcamayacağım; böyle düşünenler böyle düşünsünler. Esas derdim, okura ve edebiyata saygı duyan Jaguar gibi, Aylak Adam gibi, Mitos Boyut gibi, Encore gibi, Domingo gibi, daha nicelelerini sayabileceğim, büyük olmayan ama piyasa kavgasını kıyasıya veren nitelikli yayınevleridir. Bu yayınevlerinin varlığı, sayılarının artması ve güçlenmeleri, yayıncılık mesleğinin satıcılara, sermaye gruplarına, sinsi piyasa fırsatçılarına kalmaması önlemenin etkin yoludur kanımca. Bunun devamlılığı için de, ileride, sakinleşip fırsat bulabilirsek, küçük yayıncının üzerindeki indirim ve tahsilat baskısını hafifletecek bir yayıncılıkta rekabet eşitliği yasaasının hazırlanması ve uygulanmasını sağlayabiliriz. Zincir mağazaları suçlamakla bir yere varamayız. Onlar neoliberal piyasanın doğal çarklarını oluşturuyorlar, ve rakiplerinin gerisinde kalmamak için tüm olanakları kaçınlmaz olarak kovalayacaklardır. Önemli olan oyunu kötü oynayanı dövmek değil, Joga Bonito’ya göre kuralları tekrar tanımlamak. Ve inanın, bir araya gelirse bu o kadar da zor değil. Bizler, bugünün büyük yayınevleri olarak, geleceğin büyük yayınevlerinin nasıl firmalar olacağını belirleme şansına sahibiz. Bu şans kullanmalıyız. Son olarak, 2015’te olanları unutmayaacağız.

Müren Beykan
Günışığı Kitaplığı
Dijital dünyanın etkisiyle has okurluğun azalması...

YAYINCILIĞIMIZIN en önemli sorunu olarak, niteliksiz dosya sağanağını, mesleki eğitim ve akademik alt yapı eksikliğini ya da hammadde maliyetlerini ve tabii dönüp dolaşıp tosladığımız dağıtım ve satış noktaları darboğazını sayabilirdik; ancak, ülkemizde düşünce ve ifade özgürlüğünü bütünüyle tehdit altına alarak her geçen gün ağırlaşan sansür ve onun zihinlerde köklendirdiği otosansür hepsinden vahim bir seviyeye ulaştı. Çağdaş çocuk ve gençlik edebiyatı yayıncısı olarak, özellikle daha sık karşı karşıya kaldığımız, toplumun her kesimine virüs gibi yayılan otosansürün boyutları ve sonuçları konusunda endişemiz artıyor.

Dijital dünyanın da etkisiyle has edebiyat okurluğunun azaldığı eğitim dünyasında yaygın kanı, edebiyat kitaplarının öncelikle bilgilendirmesi, öğretmesi gerektiği. Çoğu eğitimci ve ebeveyn, kitapların “zararlı” olabileceğini, denetlenmeden, seçilmeden okunmaması gerektiğini savunuyor. Edebiyat eserlerinin barındırdığı bazı sözcükleri, temaları ya da karakter öğelerini yargılıyor, dilin sunduğu zenginlikleri red-